

VIII.C.08.- **HET GEMEENSCHAPSLEVEN**

01.- **SINT-CHRISTINAFANFARE**

Na de oorlog werd er in 1918 opnieuw gestart met de uitbouw van de fanfare. Ferdinand Daenen nam het muziekonderricht voor zijn rekening en op 14 mei 1921 kon de Sint-Christinafanfare onder leiding van dirigent Frans Deblanc weer aantreden bij de plaatselijke gebeurtenissen. Tijdens haar eerste uitstapje in het dorp werden de leden van de nieuwe gemeenteraad gehuldigd. Voor de woning van ieder raadslid werden opwekkende muziekstukjes opgevoerd. Toen de fanfare op de Luikersteenweg aan 't spelen was, kwam daar een personenwagen met koning Albert I voorbij. Hij werd herkend door de omstaanders. Men riep: '*Leve de koning*'. De vorst groette en de wagen reed langzaam verder.

De fanfareleden hadden nu de bedoeling eendracht en vriendschap in hun vereniging te brengen.

In mei 1922 werd 700 F besteed aan herstelling en aankoop van muziekinstrumenten. In de muziekschool werden jonge muzikanten opgeleid. In 1929 kwam er opnieuw een dieptepunt in het verenigingsleven en de fanfare werd ontbonden. De instrumenten werden aan het gemeentebestuur toevertrouwd. In oktober 1930 was er reeds een nieuwe start en de muziekschool werd bedeed met een toelage van 1.500 F. In juni 1931 en november 1933 herhaalde zich dit. In januari 1935 werd een subsidie van 1500 F gegeven omdat de muziekbestuurder 30 F per week kostte.

Vanaf 1936 kreeg de maatschappij telkens 1.600 F. De oorlog stelde een einde aan de subsidiëring van de verenigingen en beperkte de betoelagingen tot de ziekenkas, het kinderpeloton en de geboortevergoeding.

In 1945 koos men een nieuw bestuur. Roger Poulus werd voorzitter en Urbain Gennez dirigent. De vereniging telde al vlug een 50-tal spelende leden, maar het gebrek aan een vaste en goede dirigent bracht de vereniging weer op de sukkel. Verscheidene spelers verlieten de fanfare. Maar dankzij de inzet en de volharding van een vaste kern bleef de muziekmaatschappij toch in leven.

Het gemeentebestuur wou in mei 1947 opnieuw een kermis met wat luister en betoelaagde drie verenigingen, die moesten zorgen voor een gevuld kermisprogramma: wielclub: 700 F, fanfare: 500 F en volksspelen: 800 F. In 1951 bezat de fanfare weer enkele tientallen leden.

In 1960 was er een vernieuwde start. Een trommelkorps werd opgericht onder leiding van Louis Willems uit St-Truiden. Deze zorgde voor de opleiding van jonge spelers en voor de lessen notenleer. In 1965 werd 75.000 F besteed aan de herstelling van de instrumenten.

Dank zij de steun van het gemeentebestuur en de vele ereleden paradeerden weldra een 30-tal muzikanten in een prachtig uniform.

Paul Hendricks uit Kerkom kreeg de muzikale leiding. In 1971 werd hij opgevolgd door Louis Willems. De bloei, die zich vanaf de zeventiger jaren manifesteerde, was grotendeels te danken aan de verjonging van de vereniging. In de zomer van 1979 werd het eeuwfeest gevierd. Ze werd tot '*koninklijke*' fanfare verheven. Voorzitter Robert Loix, onderwijzer Herman Verdin en Jozef Mignolet kregen de hoogste onderscheiding van de federatie: 60 jaar muzikant.

Toen telde de fanfare 250 steunende en 70 spelende leden. Het gemeentebestuur zorgde voor een nieuw prachtig uniform. Dirigent Gilbert Coenegrachts volgde Louis Willems op, die 17 jaar zijn beste krachten aan de fanfare had geschonken.

Sedert 1984 werd een nieuwe vlag megedragen op de vele uitstappen. In 1989 werd het 110-jarig bestaan gevierd met het uitreiken van eretekens en een feestzitting.

VIII.C.07.

02.- DE KLIK VAN SAFFRAANBERG

In de Militaire Technische School van de Luchtmacht, gevestigd op Saffraanberg (kazerne Kolonel Renson) werd in de vijftiger jaren een muziekvereniging opgericht. Aalmoezenier Ceyssens was de grote bezieler van deze groep en adjudant Van der Schoor gaf muziekonderricht aan de militaire muzikanten. De vereniging speelde meer voor het plezier dan voor de prestaties.

Niettegenstaande deze klik was samengesteld uit leerlingen van de Militaire Technische School werd er slechts in beperkte mate opgetreden bij militaire aangelegenheden. Alleen op 15 aug., bij opendeurdagen, één- of tweemaal per jaar bij de wapenschouwing trad ze op voor eigen publiek. Elk jaar op 11 nov. was de Klik van Saffraanberg, samen met de leerlingen van de school aanwezig bij de grootse herdenking van de oorlogsslachtoffers op de Singel.

Als uniform had de groep een aangepaste militaire tenue. Ze droegen een verzilverde Amerikaanse helm, camouflagedpak met een wit sjaaltje, witte riem en beenstukken. Aan de trommels waren fanions bevestigd, die geschonken waren door de stad St-Truiden.

De hoogtepunten van de Klik lagen in de jaren 1959 en 1960. Ze nam verschillende malen deel aan het Europees Muziekfestival voor de Jeugd te Neerpelt.

Bij gebrek aan nieuwe leerlingen-muzikanten werd het muziekkorps ontbonden.

03.- DE BOERENGILDE

'Onder de naam van *Veeverzekering van Brusthem-Ordingen* en onder de bescherming van Christina de Wonderbare, is op het grondbeginsel van onderlinge bijstand, een maatschappij ingericht, welke voor doel heeft haar werkende leden schadeloos te stellen in geval van verliezen welke zij in hun veestapel, zonder hun schuld ondergaan'.

Zo staat er geschreven op een oud, vergeeld perkament, dat opgemaakt werd te Brustem op 25 okt. 1896. Als bewijsstuk van boerensolidariteit houdt het slechts onrechtstreeks verband met de oprichting van *De Boerengilde* te Brustem in 1896.

Over de eerste jaren der gilde is niets bewaard gebleven. De personen, die toen de veeverzekering gesticht hebben, stonden ook aan de wieg van *De Boerengilde*.

Verloren tussen de andere familienamen staat deze van een zekere Petrus-François Raeymaekers, schatbewaarder. Hij was toen kapelaan van de parochie en van hem moet het heilig vuur zijn uitgegaan, toen de landbouwers van Brustem en Ordingen samen zo sterk mogelijk wilden staan en hun organisatie aansluiting zocht met de toen jonge Boerenbond. Wereldschokkende zaken heeft kapelaan Raeymaekers niet uitgericht. Als afdelingsproost heeft hij alleen maar gedurende vele jaren zijn jonge organisatie over de moeilijke pionierstijd geholpen en zijn werk voor de toekomst bestendigd. Dat moet toen ook moeite gekost hebben. *De Boerengilde* betuigde haar dankbaarheid en onthulde in augustus 1946, bij de viering van het gouden jubileum van de gilde, een gedenkplaat:

*'Herinnering aan het Gouden Jubileum der Boerengilde:
Brustem - Ordingen, 1896 - 1946 en Zalige Nagedachtenis
aan haar Stichter E. H. Ramaekers Kapelaan te Brustem
van 1895 tot 1908. De dankbare Gildebroeders.'*

Er was nog een andere persoon nauw verbonden aan de stichting van de gilde en vooral aan deze van de veeverzekering: pastoor Petrus-Jan Dols. Over deze Brustemse zielenherder is wel een anekdote bekend. De pastoor die van geen klein bier, en wellicht ook niet van een glas goede wijn, vervaard was, werd het onderwerp van een venijnig artikeltje in een Brusselse krant. Hij spande een proces in tegen de schrijver. De rechtbank gaf een schadevergoeding van 500 F voor de pastoor. In drank had deze som een evenwaarde van ongeveer 10.000 borrels. Persoonlijk vond de priester de opgelegde som te overdreven en schonk de lasteraar voor de helft kwijtschelding. De andere 250 F besteedde hij aan de veeverzekering, wat deze meteen op gang bracht. Het toetredingsgeld (1,50 F per koe) viel weg en dit betekende voor de boeren toch een som die gelijk stond met 30 borrels.

Vele jaren gingen voor de Veeverzekering en de Boerengilde voorbij. In 1911 werd de Boerinnengilde gesticht. In 1920 kwam er een boerenleenbank naar het voorbeeld van de Duitser Raiffaisen die in 1888

overleed. De '*Spaar- en Leengilde van Brustem-Ordingen*'.

In 1924 stichtte pastoor Michiel Jans en een zevental boerinnen hun *Boerinnenbond*. Zo werd aan vrouwen ook een kans gegeven om uit de enge leefwereld van hun boerderij te treden. De vereniging paste zich aan en herdoopte de naam in '*Katholiek Vormingswerk van Landelijke Vrouwen*'. In 1974 werd de 50e verjaardag en in 1994 werd de 70e verjaardag van de KVLV gevierd.

In 1933 werd de Katholieke Studiekring van de Boerenjeugd opgericht. In november 1937 werd deze studiekring de '*Landbouwschool van Brustem*', en toegankelijk voor iedereen.

Voorzitters en voorzitsters, proosten en bestuursleden van de verschillende verenigingen volgden elkaar op. Het verenigingsleven bloeide onopvallend en zonder veel geschiedenis, met magere en vette jaren.

Op donderdag 15 augustus 1946 vierde '*De Boerengilde Brustem-Ordingen*' haar Gouden Jubileum: 1896-1946. Een tentoonstelling over *Geschiedenis en folklore* had plaats met de bedoeling om voor de gebruiken van het voorgeslacht eerbied en belangstelling op te wekken. Men zag er: oude meubelen, huisgerief en versieringen, kerkelijke kunst o.a. heiligenbeelden, gewaden en gebruiksvoorwerpen, klederdrachten, oud landbouwalaam, boeken uit het archief en schilderwerken van verloren hoekjes. Op de feestviering hield gouverneur Verwilghen een toespraak.

Op zondag 18 aug. 1946 werd de nieuwe vlag gewijd. Nadien volgde een toneelopvoering '*Eikenborg*' door de St-Jorisgilde.

De afdeling Ordingen richtte in 1951 haar eigen Landelijke Gilde op maar bleef voor de veeverzekering bij Brustem aangesloten.

In 1956 vierde '*De Boerengilde*' het diamanten jubileum (60j) onder leiding van voorzitter Arthur Juvijns, ondervoorzitter Jean Sweldens, secretaris-schatbewaarder Abdon Schoofs en proost pastoor Antoon Smets. De Veeverzekering stond toen onder leiding van voorzitter Livinus Vanderleyden. In 1971 was de Boerengilde in feest voor haar 75-jarig bestaan.

Op zaterdag 28 mei 1977 werden te Brustem Pinksterfeesten georganiseerd door de Landelijke Gilde in samenwerking met het gemeentebestuur. Het werd '*Het Feest van het Dorp*' of het in ere herstellen van de dorpsgemeenschap en het afscheid van de onafhankelijkheid van Brustem, dat in 1175 zijn vrijheidscharter kreeg en in juli 1977 tot de fusie met St-Truiden zou behoren. Minister Rika De Backer was aanwezig.

In de parochiezaal werd een merkwaardige tentoonstelling geopend. Onder het motto '*Brustem, vroeger en nu*' werden hier heel wat interessante foto's en schilderijen uit het verleden samengebracht, terwijl meerdere Brustemse kunstenaars en hobbybeoefenaars er hun werken te kijk stelden.

VIII.C.07.

04.- DE VOETBAL

In 1928 en in 1933 bedroeg de gemeentesubsidie aan de voetbalclub 500 F om de nodige materialen aan te schaffen.

In augustus 1942 speelde de ploeg 'Zwarte Ster Brustem' in het *Vlaamsch Katholiek Sportverbond Limburg*. Tijdens de 3e Bondsdag had er te Brustem een voetbalwedstrijd plaats. Eerst was er een voorwedstrijd onder leiding van de scheidsrechter Bels tussen Geel-wit en Rood-wit. De uitslag was 5-0. Daarna had de wedstrijd plaats tussen Zwarte Ster en Geel Ster.

Zwarte Ster speelde in paars-wit en uit een dagblad van 1942 haalden we volgende spelersnamen: Parent (keeper), Van Elderen, Grouwels, Vanfraichem, Gielen, Boden, Koninckx, Lemaire en Ulens. Voor Geel Ster speelden o.a. Martens en Vandereycken.

Nadien speelden beide Brustemse ploegen, Zwarte Ster en Geel Ster in de 1e afdeling A samen met Engelsmanshoven, Standaard Wellen, Broekom, Sparta Ordingen, Voort, Rijkel, Cristal Alken, Sparta Wellen (1e plaats), Hoepertingen en Hoger Op Borgloon. Bij de gemeentelijke toelagen van 1947 werd er geen voetbalclub vermeld.

VIII.C.07.

05.- **DE DUIVENBOND**

Vanaf juli 1928 kreeg de duivenbond 'De Eendracht' een toelage van 300 F om ter gelegenheid van de jaarlijkse kermis een bijzondere vliegwedstrijd in te richten.

VIII.C.07.

06.- DE WIELERCLUB

In juli 1930 werd een speciale kermistoelage gestemd om volksspelen en velokoersen in te richten. Jarenlang werd hiervoor een subsidie totgekend van 1.000 F.

In mei 1947 kreeg de wielerclub een toelage van 700 F ter gelegenheid van de kermis. In juni 1947 stond de wielerclub weer tussen de verenigingen die een toelage kregen.

